

Henfæende er det Fornuftigste. Det er mig ikke principielt Afgjørende, om man faaer den ene eller den anden Tilsynsmaade. Jeg er imidlertid tilbøjelig til at tro, at Inspektørerne fra et vist Synspunkt ville være hensigtsmæssige, idet de ville gaa ud paa ogsaa ved et saadant Forslag noget i alt Fald at skille Skolen og Kirken ad. Man har sagt i de gamle Grundtræk fra Benstres Side, at man ikke ønskede Religionsundervisningen optaget som et befalet Lærefag i Skolen, men har ønsket, at den historiske Undervisning omfattede Bibel- og Kirkehistorien, men at den dogmatiske Undervisning overhovedet overlodes til Præsterne og kun forsaavidt til Lærerne, som Forældrene ønskede det, og da udenfor de bestemte øvrige Timer. Jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at det vilde være sandest og til Religionsundervisningens egen Gavn, om en saadan Ordning gennemførtes. Vi kunde da saa blive fri baade for Provster og Bisper i Skolen; Religionsundervisningen kunde gaa over til Kirken. Præsten kunde da samles med sine Konfirmander i hvert Sogn eller et Par Steder i Sognet 2 a 3 Aar, og jeg maa antage, at Børnene da alle fik en saa fylbig Religionsundervisning, som de behøve. Det blev en Sag mellem Præsterne og Socialdrene. Paa samme Maade talte man dengang om Kirkesangen. Kirkesangen bør være en Menighedsfag; Læreren var ikke forpligtet til at udsjøre Kirkesangen, men ønskede man ham, og han var villig dertil, betalte man ham for det, og ønskede man en anden, betalte man denne. Det blev Menighedens og Præstens Sag at sørge for Kirkesangen; det havde Skoleundervisningen ikke Noget med at gjøre. Jeg skal i saa Henfæende gjøre opmærksom paa en Ulempe, som ingenlunde er ubetydelig, og det er den, at navnlig i de større Kirkebyer har Læreren mangfoldige Timer maattet forsyne sin Skole for at møde i Kirken, fordi Præsten tror, at han ikke kan Mødet end imødekomme Menighedens Medlemmer ved at udsjøre de ministerielle Forretninger til den Tid paa Dagen; de ønske. Det er meget almindeligt, at man til visse Tider af Aaret kan se Børnene have indtil den halve Dag fri, fordi deres Lærer er i kirkelig Forretning. Det er meget vanskeligt at faae forandret, saalænge Læreren skal være Kirkesanger; thi en Forandring vilde ændre ligeoverfor Menighedsmedlemmerne den Brug, de ønske at gjøre af Kirken. Rent praktisk taget vil altsaa den Foranstaltning være til Nytte, at en Anden end Læreren var Kirkesanger; men jeg siger; hvis vi rigtig overveie de 2 Foranstaltninger, tror jeg, de pege snarere hen paa en Skoleinspektør end paa en Række af geistlige Tilsynsmænd. Man har villet forstrække os med Skoleinspektørernes Lønning. Det var det ærede Medlem fra Bogenfæ (Berntsen), der kørte sig over de 6 Kroner daglig i Diæter. Jeg tillod mig dengang at gjøre opmærksom paa, at det var

det Samme, som vi havde; Nogle af os blive fede af det, men ikke Alle, og jeg skal tillade mig at gjøre dem, der isørigt kjende Bestemmelserne i Lønningeloven, opmærksom paa, at det er det Samme, som vi have fastsat for Premierlieutenanter og Rigesliliede, naar de skulle ud paa Ljænestereiser. Jeg har troet, at Premierlieutenanter, som ere kommanderede ud paa Reiser i militære Diemed, bitterlig have beklaget, at selv om de toge ind paa et Hotel af en temmelig betænkelig anden Rang i en Provindskjøbstad, var det dem ikke muligt at faae deres Regning ned under 6 Kroner pr. Dag. (Kjær: Det er ikke rigtigt!). So, besvære er det rigtigt. Jeg maa vente en nærmere begrundet Indsigelse. Men saa spiede det ærede Medlem til, at saa skulde de have 4300 Kr. ovenikjøbet. Jeg veed ikke, hvor det ærede Medlem faar det fra i Forslaget; thi de 500 Kr. i Kontorhold til Assistanse, til Medhjælp ere dog ikke Skoleinspektørens. Naar man f. Ex. ser, at en Amtsforsvalter har saa Meget i Lønning, og hans Kontorhold er meget mere, saa pleier man ikke at sige, at Amtsforsvalteren har saa Meget i Løn, thi saa vilde jo blot den konstituerede Skovkasserer, som det ærede Medlem lavede for et Par Aar siden, have 12,000 Kr. Jeg havde heller ikke vidst, at det var en Indtægt for mig, naar jeg fik mine Rejsepenge erstattede af Nøgisdagens Kasse, og derfor kan jeg heller ikke kalde det nogen Indtægt for Skoleinspektørerne, at de have Befordringsgodtgjørelse. Man kan nærmere overveie, om de 500 og 800 Kr. staa i Forhold til de Regler, man isørigt anvender ved Fastsættelsen af Kontorholdet; men Lønning kan det aabenbart ikke kaldes; saa blive vi altsaa der ved de gruelige 3000 Kr. Det ærede Medlem indvøedte, at han havde ikke saameget; han skal da se at blive Skoleinspektør, saa kan han faae det; (Berntsen: Det overlader jeg til det ærede Medlem for Kolbing.). Ja, det er godt nok; det ærede Medlem har saalænge „overladt“ til mig; nu er Løren kommen til ham. (Berntsen: Jeg søger ikke den Bei). Det ærede Medlem veed ikke, hvad han kan falde paa; men „3000 Kr. aarlig“, den Slags Indvendinger skal man ikke komme med; det er en meget besteden Løn, hvis man overhovedet vil have disse Embedsmænd. Vi have mellem 10—1200 Præster, og jeg antager, at de bedst Lønne af den underste Halvdel have omtrent 3,000 Kr. Nu begriber jeg ikke, naar de ville oprette 20 Skoleinspektørposter, at de kunne finde det forstrækkeligt, om de giv disse Skoleinspektører en Løn, der er under det, der er Minimum for Præsterne. (Kjær: Det er Meget for Meget). Jeg siger da: Tror De, at det ikke koster nu at faae Skolerne inspicerede. Vi have endes Udgifter til Provsterne ved den Ret, som i administrativ Henfæende saa nogenlunde er anerkjendt, nemlig, at Prov-